

Ylivieskan yläkoulujen
valinnaisaineet
2022-2024

HYVÄ SEITSEMÄSLUOKKALAINEN JA HUOLTAJA

Tämä on tiedote koulumme valinnaisaine- ja lyhytkurssitarjonnasta sekä valintojen tekemisestä kahdeksannelle ja yhdeksännelle luokalle.

Kahdeksannella luokalla valinnaisaineita on yhteensä kuusi tuntia viikossa koko lukuvuoden. Yhdeksännellä luokalla on valinnaisaineita ja yhtä lyhytkurssia yhteensä seitsemän vuosiviikkotuntia, mikä tarkoittaa käytännössä, että oppilaalla on valinnaisia opintoja syyslukukaudella kuusi tuntia ja kevätlukukaudella kahdeksan tuntia tai päinvastoin.

Kaikille yhteisiä oppiaineita 8. ja 9. luokalla ovat äidinkieli ja kirjallisuus, englanti, ruotsi, matematiikka, biologia, maantieto, fysiikka (vain 9. lk), kemia, terveystieto, uskonto / elämänkatsomustieto, historia (vain 8. lk), yhteiskuntaoppi, liikunta sekä oppilaanohjaus. Näistä yhteisistä oppiaineista liikunnasta on tarjolla myös valinnaisia opintoja.

Valinnaisaineiden tehtävä on syventää ja laajentaa perusopetuksen oppiaineiden, erityisesti taide- ja taitoaineiden tietoja ja taitoja. Valinnaisaineet antavat oppilaalle mahdollisuuden syventää harrastuneisuuttaan ja löytää uusia kiinnostuksen kohteita. Valinnaisaineet tukevat perusopetuksen tavoitteita. Valintoja tehtäessä toivomme teidän yhdessä koululaisen kanssa miettivän tarkoin eri vaihtoehtoja ja perusteita valinnoille. Valinnaisaineet vaativat koululaiselta kahden vuoden sitoutumista valintaan.

On hyvä, jos valinta tukee vahvasti koululaisen omia taipumuksia tai on lähellä hänen harrastustaan.

Lyhytkurssi valitaan 8. luokalla opiskeltavaksi 9. luokalla.

Mikäli valintoihin liittyy kysyttävää, ottakaa yhteyttä valinnaisaineesta tai lyhytkurssista tiedottavaan opettajaan (s.4) tai nuorene opinto-ohjaajaan.

MITEN VALITSEN?

Suosittelemme, että oppilas tekee valintansa keskustellen huoltajansa kanssa. Valintoja pohdittaessa kannattaa muistaa seuraavia asioita:

- oppilaan omat yksilölliset taipumukset, harrastukset ja kiinnostukset voivat valintojen avulla toteutua myös koulutyössä
- oppilas tekee valintansa omista lähtökohdistaan ilman, että esim. kavereiden valinnat vaikuttavat ratkaisuun
- valinnaisiin opintoihin sisältyy mahdollisuus oppia hyödyllisiä taitoja tulevaisuutta varten ja taidot voivat olla hyödyllisiä myös jatko-opintoja tai ammatinvalintaa silmällä pitäen
- valinnaisesta vieraasta kielestä voidaan huoltajan pyynnöstä merkitä päättötodistukseen osallistumismerkintä numeroarvosanan sijaan
- valinnaisaineessa voidaan kahdessa vuodessa saavuttaa merkittävä osaamisen taso
- lyhytkursseja tarjotaan vain 9. luokalle

Oppilaat ilmoittavat valintansa Wilmassa viimeistään pe 4.2.2022. Myös varavalinnat on mietittävä huolellisesti. Myöhemmin selviää, mitkä valinnaisaineet toteutuvat (esim. mihin aineisiin syntyy riittävän suuri ryhmä), ja mahtuvatko kaikki oppilaat haluamiinsa ryhmiin. **Kaikkia toiveita ei voida toteuttaa ja varavalinnoilla varmistetaan, että kaikki voivat opiskella kiinnostuksensa mukaisia aineita.**

TAIDE- JA TAITOAINEIDEN VALINNAISET 8. JA 9. LUOKALLE

- Kotitalouden syventävät opinnot
- Kuvataiteen syventävät opinnot
- Käsityön syventävät opinnot
- Liikunnan syventävät opinnot
- Musiikin syventävät opinnot

Näistä oppilas valitsee yhden, jota opiskelee sekä 8. että 9. luokalla kaksi tuntia viikossa koko lukuvuoden.

Kotitalouden, kuvataiteen, käsityön ja musiikin osalta syventävistä opinnoista annettava arvosana (4-10) korvaa kyseisessä aineessa seitsemännellä luokalla annetun arvosanan ja on näin aineen päättöarvosana. Liikunnan syventävistä opinnoista ei anneta omaa erillistä arvosanaa, vaan sen suoritukset otetaan huomioon osana kaikille yhteisen liikunnan arvosanaa.

Niistä taide- ja taitoaineista, joita oppilas ei valitse, seitsemannen luokan arvosana siirtyy päättötodistuksen arvosanaksi. Jos oppilas ei valitse liikunnan syventäviä opintoja, hänen päättötodistuksen arvonsa on kaikille yhteisen liikunnan arvosana.

Tarkemmat kuvaukset opinnoista löytyvät oppaan sivulla 5.

MUUT VALINNAISAIKINEET 8. JA 9. LUOKALLE

- Kaupalliset aineet ja yrittäjyys
- Kotitalouden soveltavat opinnot innostuneelle ruoanlaittajalle ja leipojalle
- Kuvataiteen soveltavat opinnot taidetta rakastaville
- Käsityön soveltavat opinnot innokkaalle käsitöiden tekijälle: elektroniikka, metalli, puu, tekstiili (näistä voi valita yhden)
- Liikunnan soveltavat opinnot nuorelle urheilijalle
- Musiikin soveltavat opinnot aktiiviharrastajalle
- Näppäily- ja tietotekniikan käyttötaito
- Ranskan kieli
- Saksan kieli
- Tietotekniikan laaja valinnaisaine
- Venäjän kieli

Näistä oppilas valitsee kaksi, joita opiskelee sekä 8. että 9. luokalla kaksi tuntia viikossa koko lukuvuoden.

Näistä opinnoista todistukseen tulee oma erillinen arvosanansa (4-10).

Tarkemmat kuvaukset opinnoista löytyvät oppaan sivuilla 6-8.

HUOM. Kotitaloutta voi valita vain joko syventäväksi (taide- ja taitoaineiden valinnaiset) tai soveltavaksi opinnoiksi (muut valinnaisaineet).

LYHYTKURSSIT 9. LUOKALLE

Näistä valitaan yksi vasta 8. luokalla. Lyhytkurssin pituus on kaksi tuntia viikossa 9. luokalla joko syys- tai kevätlukukaudella. Kurssisisällöt tiedotetaan 8. luokalla jaettavassa lyhytkurssitiedotteessa.

- Ajoneuvon huolto ja tuunaus
- Codemasters-ohjelmointikurssi
- Englanti – No guts, no glory
- Jättebra! – ruotsia jatko-opintoihin
- Luonnontiedekurssi
- Matematiikkaa jatko-opintoihin
- Minun liikuntani
- Minun musiikkini
- Minustako mestarileipuri
- Satukirjan kuvittamis- ja kirjoittamiskurssi
- Tekstiilityö – toteuta oma toiveesi
- TVT-taidot kuntoon lukio-opiskeluun
- Yrittäjyys – mun oma juttu
- Älä töpeksi – arkielämän lakitietoa

Lyhytkurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksyty/hylätty).

Lyhytkurssin hylätty suoritus vastaa arvosanaa 4 luokalta siirron yhteydessä ja merkitsee ehtoja. Oppilaalla on kuitenkin mahdollisuus opettajan osoittamalla tavalla korottaa suoritus hyväksytyksi. Jos lyhytkurssi liittyy jonkin yhteisen aineen opintoihin, sen suoritus voi korottaa kyseisen oppiaineen arvosanaa.

LISÄTIETOJA

Lisätietoa valinnaisaineista ja lyhytkursseista voi kysyä Wilma-viestillä seuraavilta opettajilta:

- Kaupalliset aineet ja yrittäjyys & Näppäily- ja tietotekniikan käyttötaito: Anna-Maija Virtanen
- Kotitalous: Johanna Laitinen, Marja-Leena Määttä, Anne Savikoski ja Anna Tirola
- Kuvataide: Minna Korpi-Kinnunen ja Anna Ruotsalainen
- Käsityö, tekninen työ: Urho Moilanen ja Toni Väyrynen
- Käsityö, tekstiilityö: Eeva Tauriainen ja Suvi Nissilä
- Liikunta: Mari Lindgren, Sanna Myllylahti, Aappo Rähä, Jyri Soukka ja Heikki Vainiotalo
- Musiikki: Elina Lehto ja Sari Pahkala
- Ranskan kieli: Hanna-Kaisa Ruuska
- Saksan kieli: Pauliina Polet
- Venäjän kieli: Mikael Karppinen
- Tietotekniikka: Hannu Suvanto, Ari Turpeinen ja Markus Översti

VALINNAISAINHEET JA JATKO-OPINNOT

Peruskoulupohjaiseen ammatilliseen koulutukseen pyrittäessä valintapisteisiin vaikuttavat yleinen koulumenestys sekä viidestä taide- ja taitoaineesta kolmen parhaan arvosanan keskiarvo. Yleistä koulumenestystä osoittaa kaikkien aineiden keskiarvo. Taito- ja taideaineita ovat liikunta, kuvataide, käsityö, kotitalous ja musiikki. Jos samasta aineesta on kaksi arvosanaa (yhteinen ja valinnainen), lasketaan arvosanojen keskiarvo.

Opiskelijavalinta lukioon tapahtuu yleensä peruskoulun päättötodistuksen lukuaineiden keskiarvon osoittamassa järjestyksessä. Valinnaisen vieraan kielen arvosana lasketaan lukuaineiden keskiarvoon.

1. TAIDE- JA TAITOAINEIDEN VALINNAISET

Oppilas valitsee alla olevista opinnoista yhden.

➤ **Kotitalouden syventävät opinnot**

Opinnoissa syvennetään 7. luokalla opittuja ravitsemuksen, ruoanvalmistuksen, puhtaanapidon ja vaatehuollon sekä kuluttajana toimimisen tietoja ja taitoja. Tutustutaan yleisimpiin erityisruokavalioihin ja suomalaiseen ruokakulttuuriin. Valmistetaan monipuolisesti erilaisia leivonnaisia ja ateriakokonaisuuksia tutustuen myös eri maiden ruokakulttuureihin. Pohditaan kotitaloustaitojen merkitystä omassa arjessa. Jos valitset tämän, et voi valita muista valinnaisaineista kotitalouden soveltavia opintoja.

➤ **Kuvataiteen syventävät opinnot**

Kuvataiteen syventävien opintojen tehtävä on syventää kuvantekemisen taitoja sekä taiteentuntemusta. Opinnoissa syvennytään erityisesti mediaan ja kuvaan sekä arkkitehtuuriin ja muotoiluun. Pääpaino on luovuuden, rohkeuden ja omaperäisyyden etsinnässä: rennosti, mutta tavoitteellisesti.

➤ **Käsityön syventävät opinnot**

Käsityössä jatketaan 7. luokalla opittujen asioiden syventämistä. Käsitöissä omat oppimistehtävät tai työt muodostuvat erilaisista materiaaleista. Oppilas voi luoda itse oman oppimisympäristön ja oppimistehtävät. Työ voi olla yksilötyö, parityö tai ryhmätyö. Oppilas valitsee pääasiallisiksi opinnoikseen joko teknisen työn tai tekstiilityön, mutta voi työskentelyssä halutessaan yhdistää teknisen ja tekstiilin materiaaleja ja työtapoja.

- Tekninen työ: Syvennetään 7. luokalla opittuja tietoja ja taitoja mm. aineliitostekniikat, lastuava työstö, analoginen elektroniikka, digitaalitekniikka, cnc-tekniikka, koneellinen puuntyöstö. Käsitellään materiaaleja, niiden valmistusta, niiden ominaisuuksia ja käyttöä. Tutkitaan ja kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työvälineitä. Tutustaan erikoistekniikoihin mahdollisuuksien mukaan. Pohditaan kädentaitojen merkitystä oppilaan omassa elämässä sekä yhteiskunnassa ja työelämässä.
- Tekstiilityö: Syvennetään monipuolisesti 7. luokalla opittuja tietoja ja taitoja. Tule valmistamaan omien toiveidesi mukaisia vaatteita ja muita tekstiilejä! Pääset käyttämään tuttuja ja uusia työvälineitä, kuten saumureita, kangaspuita ja tietokoneavusteista ompelukonetta. Useista vaihtoehdoista voit valita suunnitelmiasi sopivimmat. Saat myös toteuttaa e-tekstiilin ja kokeilla niitä tekniikoita ja materiaaleja, joita juuri sinä haluat oppia ja syventää.

➤ **Liikunnan syventävät opinnot**

Syventävässä liikunnassa pääset kehittämään omia liikunnallisia perustaitojasi. Harjoitteleme monipuolisesti liikkumis-, tasapaino- ja välineenkäsittelytaitoja. Kokeilemme eri liikuntalajeja uudet lajit huomioiden ja syvennämme aiemmin opittua. Tule yhdessä kokemaan liikunnan riemua! Työille ja pojille on omat liikuntaryhmät.

➤ **Musiikin syventävät opinnot**

Kerrataan ja syvennetään 7. luokalla opittuja taitoja, tutustutaan monipuolisesti musiikin eri lajeihin ja ilmenemismuotoihin. Sisällöt tarkennetaan vuosittain oppilaiden mielenkiinnon kohteet huomioiden. Opiskelun pääpaino on perusmusisointitaitojen kehittämisessä ja monipuolistamisessa. Opetuksessa huomioidaan jokaisen oppilaan lähtötaso, opiskelu ei vaadi aiempia koulun ulkopuolisia musiikillisia opintoja eikä nuotinlukutaitoa.

2. MUUT VALINNAISAIINEET

Oppilas valitsee alla olevista opinnoista kaksi.

◆ **Kaupalliset aineet ja yrittäjyys**

Kaupallisissa aineissa opit tietoja ja taitoja selvitäksesi eteesi tulevien käytännön raha-asioiden kanssa. Opit hallitsemaan omaa talouttasi kuten ostamaan järkevästi sekä asioimaan pankissa ja kaupassa. Tunneilla käsitellään verkkokauppaa, markkinointia, rahamaailman perusasioita, kotimaan- ja ulkomaanmatkailua, yrittäjyyttä sekä ajankohtaisia asioita. Oppiminen sovelletaan käytännön tilanteisiin ja siksi yritysvierailut kuuluvat opiskeluun. Tietotekniikkaa hyödynnetään monipuolisesti opetuksessa.

◆ **Kotitalouden soveltavat opinnot innostuneelle ruoanlaittajalle ja leipojalle**

Opinnoissa toteutetaan vaativampia leivonta- ja ruuanvalmistustekniikoita, jolloin 7. luokan perustiedot ja taidot tulee olla hyvin hallinnassa. Opinnoissa täydennetään 7. luokalla opittuja ravitsemuksen, ruoanvalmistuksen ja leivonnan tietoja ja taitoja. Tutustutaan kotitalouden arjen taitojen tuomiin mahdollisuuksiin yrittäjyydessä ja muussa työelämässä. Jos valitset tämän, et voi valita taide- ja taitoaineiden valinnaisista kotitalouden syventäviä opintoja.

◆ **Kuvataiteen soveltavat opinnot taidetta rakastaville**

Kokeilevan kuvataiteen opinnot ovat syventäviä ja soveltavia, jotka ovat suunniteltu erityisesti kuvataiteen aktiiviselle harrastajalle. Opintojen sisällöt suunnitellaan tarkemmin yhdessä oppilaiden kanssa. Opiskelussa pyritään yksilötyöskentelyyn, jossa voi paneutua omaan teemaan sekä syventää ja soveltaa haluamiaan tekniikoita.

Tässä valinnaisaineessa paneudutaan aiheisiin, joista on mahdollisimman paljon hyötyä kaikessa opiskelussa, pääsykokeissa sekä mahdollisissa ammatinvalinnan mietinnöissä. Opinnoista kootaan portfolio ja 9. luokan lopulla järjestetään töistä näyttely, mahdollisuuksien mukaan.

Pyrimme tekemään myös taidematkoja mahdollisuuksien mukaan.

Mikäli oppilas valitsee soveltavien opintojen lisäksi myös syventävät opinnot kuvataiteesta (yhteensä neljä tuntia viikossa), voidaan hänelle merkitä painotettu kuvataiteen suoritus.

◆ **Käsityön soveltavat opinnot: elektroniikka, metalli, puu, tekstiili**

Voit valita alla olevista neljästä vaihtoehdosta yhden, jota opiskelet kaksi vuotta.

- Metallityö: Metallitöissä voit valmistaa oman idean pohjalta erilaisia metallitöitä tai korjata viallisia valmiita tuotteita. Voit myös korjata esimerkiksi ajoneuvoja tai tuunata niitä. Työhön tai oppimistehävään voit lisätä myös muita materiaaleja, kuten puu, elektroniikka, muovi ja pehmeät materiaalit.
- Puutyöt: Puutöissä voit valmistaa oman idean pohjalta erilaisia puutöitä tai entisöidä/kunnostaa valmiita tuotteita. Puutöissä on myös mahdollista opiskella rakentamisen alkeita. Työhön voit liittää myös metallia, elektroniikkaa, muoviva ja pehmeitä materiaaleja.
- Elektroniikka: Elektroniikassa voit valmistaa elektroniikka - ja sähkölaitteita oman idean tai valmiin mallin mukaan. Elektroniikassa voit myös yrittää korjata viallisia laitteita. Elektroniikan työhön tai oppimistehävään voit liittää myös metallia, puuta, muoviva ja pehmeitä materiaaleja.
- Tekstiilityö: Sovelletaan monipuolisesti erilaisia tekniikoita, joita voit käyttää omissa töissäsi. Tule suunnittelemaan ja tekemään itsellesi mieluisia sisustustekstiilejä, lankatöitä ja vaatteita! Saat kokeilla myös uusia tekniikoita. Voit myös yhdistää yhteen työhön useampaa tekniikkaa tai työtappaa. Omien töidesi lisäksi voit halutessasi osallistua parityöskentelyyn tai koko ryhmän yhteisprojektiin.

Näiden lisäksi pohditaan kädentaitojen merkitystä ja tutustutaan käsityön mahdollisuuksiin työelämässä.

◆ **Liikunnan soveltavat opinnot nuorelle urheilijalle**

Soveltavassa liikunnassa pääset kehittämään omaa urheilijanpolkuasi ja sinulla on mahdollisuus harjoitella koulupäivän aikana. Oppilaan tulee olla mukana seuratoiminnassa jossakin seuraavista lajeista: jalkapallo, jääkiekko, kestävyys (yleisurheilu, hiihto), pesäpallo, tanssi, telinevoimistelu, uinti tai salibandy. Oppilaan tulee olla motivoitunut kehittämään itseään urheilijana. Harjoittelu on tavoitteellista laji- ja oheisharjoittelua yhteistyössä Ylivieskan lukioakatemian kanssa. Lukion aikatauluista johtuen, osa lajiharjoituksista saattaa sijoittua aikaisin aamulle ennen koulupäivän alkua, esim. uinti tai osa iltapäivälle 7.-8. tunnille esim. salibandy. Suunnittelemme yhdessä jokaiselle urheilijalle harjoitteluohjelman, jonka toteutumista seuraamme harjoituspäiväkirjalla. Opinnot on suunnattu tytöille ja pojille. Jos lopetat seuratoiminnan, joudut valitsemaan uuden valinnaisineen.

◆ **Musiikin soveltavat opinnot aktiiviharrastajalle**

Syvennetään, laajennetaan ja sovelletaan aiemmin ja muualla opittuja musisointitaitoja. Annetaan erityisesti valmiuksia musiikin jatko-opintoihin suuntaaville oppilaille. Sisällöt tarkennetaan vuosittain oppilaiden mielenkiinnon kohteet huomioiden.

Opiskelun pääpaino on haasteellisemmassa musisoinnissa, jossa tutustutaan laaja-alaisesti musiikin eri lajeihin ja ilmenemismuotoihin. Oppilaalta edellytetään vahvaa kiinnostusta musiikkiin ja valmiuksia sekä erilaisiin työtapoihin ja -ympäristöihin että itsenäiseen opiskeluun.

Jos oppilas valitsee musiikista soveltavien opintojen lisäksi myös syventävät opinnot (yhteensä neljä tuntia viikossa), hänelle voidaan merkitä todistukseen suoritus painotetusta musiikin opinnoista.

◆ **Näppäily- ja tietotekniikan käyttötaito**

Oppilas oppii käyttämään ja hyödyntämään sujuvasti elämässä tarvittavia digiajan taitoja. Oppitunneilla opitaan kymmensormijärjestelmä, tekstinkäsittelyohjelma, julkaisuohjelmat, googlen työkalut sekä tärkeät sovellukset. Opinnot antavat valmiudet kohdata opiskelu- ja työelämän vaatimukset.

◆ **Ranskan kieli**

Ranska on todellinen maailmankieli; sitä puhuu äidinkielenään tai maansa virallisena kielenä lähes 300 miljoonaa ihmistä monissa Euroopan, Afrikan ja Aasian maissa sekä Kanadassa. Ranska on tärkeä taouselämän, kulttuurin ja kansainvälisen yhteistyön kieli. Se on yksi EU:n ja YK:n virallisista kielistä. Koska ranska pohjautuu latinan kieleen, sen osaamisesta on hyötyä muiden romaanisten kielten, kuten italian, espanjan ja portugalin ymmärtämisessä. Sanastoltaan se hyödyttää myös englannin opinnoissa. Ranskan taitajia tarvitaan matkailussa, kulttuuriharrastuksissa, monilla aloilla työmarkkinoilla ja kansainvälisessä yhteistyössä sekä myös jatko-opinnossa ja tutkimustyössä.

◆ **Saksan kieli**

Saksa on EU:n puhutuin kieli, noin 100 miljoonaa ihmistä puhuu sitä äidinkielenään keskellä Eurooppaa. Lisäksi saksaa opiskellaan monessa maassa vieraana kielenä. Työelämässä saksan kielen osaajista on pulaa. Saksa on Suomen tärkeimpiä kauppakumppaneita. Saksa on tärkeä matkailun, tieteen, kulttuurin ja tekniikan kieli. Oppitunneilla tutustutaan kielen lisäksi monipuolisesti saksankielisten maiden tapoihin ja kulttuuriin. Pääpaino tunneilla on kuitenkin kielen puhumisen harjoittelu eri tilanteissa. Saksa on englannin ja ruotsin sukulaiskieli, eli näissä kielissä on yhteneväisyyksiä niin sanaston kuin rakenteiden osalta.

◆ Tietotekniikan laaja valinnaisaine

Kun perustiedot eivät riitä. Osaatko oikeasti käyttää tietokoneita muuhunkin kuin pelaamiseen? Kurssilla syvennetään tietoteknisiä taitoja: sinusta tulee tietokonelaitteiston guru, taulukkolaskennan taikuri ja kuvankäsittelyn mestari, joka osaa käyttää tietokoneita ja tabletteja normaalia keskiverto-oppilasta taitavammin. Kurssilla tutustut siis tietotekniikan osa-alueisiin, joihin muilla tunneilla ei voida perehtyä. Tällaisia ovat esimerkiksi robotiikka, syvällisempi ohjelmointi ja tietokonelaitteiston kokoonpano.

◆ Venäjän kieli

Venäjän kieltä puhuu äidinkielenään noin 160 miljoonaa ihmistä. Lisäksi sitä käyttää toisena kielenään yli 100 miljoonaa ihmistä. Venäjän kieli on tärkeä kieli meille suomalaisille. Yhteydet ja turismi Venäjälle lisääntyvät koko ajan, siksi tarvitaan kielen, kulttuurin ja tapojen taitajia. Venäjän kielen osaajille tarjoutuu työmahdollisuuksia kaupan, matkailun ja hallinnon aloilla. Myös naapurimaiden väliset kulttuuriyhteydet tarjoavat kiinnostavia työtehtäviä kielitaitoiselle suomalaiselle.

Venäjän tunneilla opetellaan lukemaan kyrillisiä kirjaimia ja harjoitellaan vuorovaikutustaitoja eri tilanteissa. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin. Lisäksi tutustutaan venäläiseen musiikkiin, kulttuuriin ja tapoihin.

VALINNAT ON ILMOITETTAVA WILMAN KURSSITARJOTTIMESSA VIIMEISTÄÄN PE 4.2.2022!

Alla olevaa listaa voit käyttää valintojen pohdintaan.

TAIDE- JA TAITOAINEIDEN VALINNAISET

Valitse yksi ensisijaisena valintana ja kaksi varavalintana.

- Kotitalouden syventävät opinnot
- Kuvataiteen syventävät opinnot
- Käsityön syventävät opinnot (valitse joko tekninen tai tekstiilityö)
  - tekninen työ
  - tekstiilityö
- Liikunnan syventävät opinnot
- Musiikin syventävät opinnot

MUUT VALINNAISAIHEET

Valitse kaksi ensisijaisena valintana ja kaksi varavalintana.

- Kaupalliset aineet ja yrittäjyys
- Kotitalouden soveltavat opinnot innostuneelle ruoanlaittajalle ja leipojalle
- Kuvataiteen soveltavat opinnot taidetta rakastaville
- Käsityön soveltavat opinnot (alla olevista neljästä voit valita yhden)
  - elektroniikka
  - metalli
  - puu
  - tekstiili
- Liikunnan soveltavat opinnot nuorelle urheilijalle
- Musiikin soveltavat opinnot aktiiviharrastajalle
- Näppäily- ja tietotekniikan käyttötaito
- Ranskan kieli
- Saksan kieli
- Tietotekniikan laaja valinnaisaine
- Venäjän kieli